

Asia: VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

TAO r.y. pitää myönteisenä, että oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnin periaatteet täsmennetään lain tasolla. Arvioinnin sitominen tavoitteisiin ja arviointikriteereihin vahvistaa arvioinnin yhdenvertaisuutta ja oppilaiden oikeusturvaa.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja kattaa tiedollisen osaamisen lisäksi käytännölliset taidot, prosessiosaaminen, ongelmanratkaisu, tekninen ymmärrys sekä turvallinen työskentely, erityisesti teknisissä ja toiminnallisissa oppiaineissa. Opettajan pedagoginen harkinta arviointimenetelmien valinnassa tulee turvata.

TAO r.y. korostaa, että arvioinnin yhdenvertaisuus edellyttää opettajien arviointiosaamisen systemaattista kehittämistä. Opettajille tulee turvata riittävä ja säännöllinen täydennyskoulutus arviointikriteerien soveltamiseen ja osaamisen arviointiin.

Lisäksi arviointikäytännöillä tulee tukea poikien osaamisen kehittämistä, sillä pojat pärjäävät keskimäärin heikommin kuin tytöt useissa oppiaineissa. Toiminnalliset ja käytännölliset oppiaineet tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia oppimismotivaation ja osaamisen näkyväksi tekemiseen.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

TAO r.y. pitää perusteltuna, että opinnoissa etenemisen edellytykset ja vähimmäisosaamisen periaatteet säädetään lain tasolla osana osaamistakuuta. Tämä vahvistaa arvioinnin kansallista yhdenvertaisuutta ja vähentää opetuksen järjestäjäkohtaisia tulkintaeroja.

Vähimmäisosaamisen määrittelyssä tulee huomioida oppiaineiden erilainen luonne. Erityisesti teknisissä ja toiminnallisissa oppiaineissa osaaminen rakentuu vaiheittain tekemisen, harjoittelun ja prosessien kautta, eikä sitä tule arvioida liian kapeasti.

Koska laki on opetuksen järjestäjiä sitova ja velvoittava, TAO r.y. katsoo, että opetuksen järjestäjien ohjaamiseen tarvitaan nykyistä täsmällisempää lainsäädäntöä. Oppilaalla tulee aina olla todellinen mahdollisuus saada riittävää tukea ennen opinnoissa etenemistä koskevia päätöksiä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

TAO r.y. kannattaa valtakunnallisesti yhdenmukaisia todistus pohjia. Lukuvuosi- ja päättötodistusten rakenteen ja keskeisten merkintöjen tulee olla yhtenäiset koko maassa, jotta arviointi on yhdenvertaista ja oppilaiden osaaminen vertailukelpoista perusopetuksen päättövaiheessa.

TAO r.y. korostaa, että käsityön päättöarviointi on pedagogisesti monipuolinen arviointimuoto, jossa arvioidaan oppilaan osaamista kokonaisvaltaisesti: suunnittelua, toteutusta, teknistä ymmärrystä, turvallista työskentelyä, ongelmanratkaisua sekä työskentely- ja itsearviointitaitoja. Arviointi ei perustu yksinomaan lopputuotteeseen, vaan koko oppimisprosessiin.

TAO r.y. esittää, että käsityön päättöarviointia kehitetään ja sen asemaa vahvistetaan, jotta se kuvaa nykyistä selkeämmin oppilaan todellista osaamista ja tukee arvioinnin yhdenvertaisuutta. Tämä on erityisen tärkeää myös niiden oppilaiden kannalta, joiden vahvuudet painottuvat toiminnalliseen ja käytännölliseen osaamiseen sekä ammatillisiin jatko-opintoihin suuntautumiseen.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

TAO r.y. korostaa, että arviointia ja osaamistakuuta koskevan lainsäädäntöuudistuksen onnistuminen edellyttää selkeää opetussuunnitelmaperustaa. Tulevan perusopetuksen opetussuunnitelman tulee olla selkeästi vuosiluokkaistettu, ja arvioitavien tavoitteiden tulee olla konkreettisia tietoja ja taitoja eli osaamista.

Kansallisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta oppiaineille asetetut tavoitteet tulisi vuosiluokkaistaa valtakunnallisesti, ei jättää yksinomaan paikallisen opetussuunnitelmatyön varaan. Tämä tukee arviointikriteerien laadintaa ja vähentää koulujen ja kuntien välisiä eroja arvioinnissa.

Lisäksi TAO r.y. pitää tärkeänä, että oppilailla on jo perusopetuksen aikana mahdollisuus tehdä valintoja, jotka tukevat ammatilliseen koulutukseen hakeutumista. Tämä edellyttää, että osaaminen tunnustetaan ja arvioidaan monipuolisesti myös käytännöllisissä ja toiminnallisissa oppiaineissa.

Saarinen Timo
Teknisten aineiden opettajat - TAO r.y.